

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, *Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı* tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Nefta Demir

Ağrı Milletvekili

Türkiye Ormancılığı 2022 raporuna göre, ülkedeki ormanlık alanlarda artış iddiaları gerçeği yansıtmıyor. Türkiye Ormancılar Derneği tarafından hazırlanan rapor, resmi verilerle öne çıkan orman artışının aslında azalmakla kalmayıp nitelik kaybına uğradığını ve yangınlara kurban verildiğini ortaya koyuyor. Raporun bazı önemli bulguları şunlar:

Orman Varlığımızın Gerçek Durumu: Ülkenin ormansızlaşma sorununu anlamak için Türkiye Ormancılığı 2022 raporuna göre, resmi verilerle açıklanan "orman artışı"nın gerçekte azaldığı ve nitelik kaybına uğradığı belirtilmektedir.

Orman Artışının Gerçekleşmediği Bölgeler, Göç ve Nüfus Azalması Etkisi: Raporda vurgulanan önemli bir nokta, orman artışının genellikle göç veren ve nüfusu azalan bölgelerde gerçekleştiğidir. Bu artışın asıl nedeni, terk edilmiş tarım toprakları ile meraların kendiliğinden ormanlaşmasıdır.

Ormanların Ormancılık Dışı Kullanımlara Tahsisi, Enerji ve Madencilik Sektörleri: Orman alanlarının ormancılık dışı kullanımlara tahsisi, raporda detaylı bir şekilde ele alınmıştır. Özellikle enerji ve madencilik sektörlerine tahsis edilen orman alanlarının geniş bir yelpazede kullanıldığı belirtilmiştir.

- 2020 yılı itibarıyla toplam 748 bin hektar orman alanı enerji, madencilik, turizm gibi sektörlerle tahsis edilmiştir.
- 2016-2020 yılları arasındaki yıllık ortalama tahsis miktarı yaklaşık 39.000 hektardır.
- Yapılan tahsislerin yaklaşık yüzde 44'ü madencilik, yüzde 20'si ise enerji sektörüne yapılmıştır.

Anayasa İhlali, Orman Sınırları Dışına Çıkarılma İşlemi: Raporda, Anayasa'ya aykırı olarak 2018 yılında eklenen Ek 16. madde ile orman sınırları dışına çıkarılma işleminin incelendiği belirtilmiştir.

- Bu madde doğrultusunda bugüne kadar 928 hektar orman alanı orman sınırları dışına çıkarılmıştır.

- Anayasa Mahkemesi'nin bu maddeyi iptal etmeyerek çevre ve ormanlar açısından risk oluşturduğu vurgulanmıştır.

Ağaçlandırma Aldatmacası, Gerçek Katkı Düzeyi: Raporda, ağaçlandırma çalışmalarının orman alanı artışındaki gerçek katkısının düşük olduğu belirtilmiştir.

- AKP öncesi 19 yıl boyunca yapılan ağaçlandırma miktarının, AKP dönemindeki ağaçlandırma miktarından daha yüksek olduğu vurgulanmıştır.
- Endüstriyel ağaçlandırma projelerinin mevcut orman alanlarını artırmadığı, sadece odun üretimini artırmayı hedeflediği ifade edilmiştir.

Korunan Alanların İhmal Edilmesi, Koruma-Kullanma Dengesi Sorunu: Korunan alanlar içerisinde yer alan milli parklar, tabiatı koruma alanları ve yaban hayatı geliştirme sahalarının yönetiminde yaşanan sorunlar, raporda detaylı bir şekilde açıklanmıştır.

- Korunan alanların işletilmesinde kâr etmeyi öncelik haline getiren özel sektör kuruluşlarının, korunan alanları rant zincirlerine dönüştürdüğü belirtilmiştir.
- Bilimsel açıdan tabiat parkı olma niteliği taşımayan orman içi mesire yerlerinin topluca tabiat parkına dönüştürülmesiyle korunan alan miktarının suni olarak artırıldığı ifade edilmiştir.

Ormancılık Teşkilatının Sorunları, Personel Yetersizliği ve Siyasi Baskılar: Raporda, Orman Genel Müdürlüğü'nün (OGM) personel yetersizliği, atama ve yükseltmelerde liyakatin dikkate alınmaması gibi sorunlar ele alınmıştır.

- OGM'nin personel motivasyonunun düşük olduğu ve siyasi baskılara maruz kaldığı belirtilmiştir.
- Ormancılık teşkilatının sürekli değişen örgüt yapısı ve siyasi baskılara maruz kalması, ormansızlaşma sorununu çözmekte etkisiz kılmaktadır.

Orman Yangınları, Yanlış Ormancılık Politikalarının Sonucu: Raporda, orman yangınlarının temel nedeninin yanlış ormancılık politikaları olduğu vurgulanmıştır.

- Orman yangınlarının temel nedeninin, ormancılık dışı kullanımlara verilen izinler ve ormanların parçalanması olduğu belirtilmiştir.
- Orman yangınlarına müdahalede kara ve hava kuvvetlerinin senkronize olamadığı ve eksikliklerin yaşandığına dikkat çekilmiştir.

Ekonomik Kriz ve Bütçe Kısıtlamalarının Etkisi: Rapora göre, Türk lirasının değer kaybetmesi ve devlet hizmetlerindeki bütçe kısıtlamaları nedeniyle yangınlarla mücadelenin de kısıtlandığı belirtilmiştir.

- 2016'da ayrılan 285 milyon lira bütçenin, 2020'de 55 milyona düştüğü ve bu durumun yangınların etkili bir şekilde kontrol edilememesine neden olduğu ifade edilmiştir.
- Ormancılık teşkilatının ekipman eksikliği ve personel yetersizliğinin, yangınlarla mücadeleyi zorlaştırdığı belirtilmiştir.

Son olarak, Resmi Gazete’de dün çıkan kararla 11 ilde bazı alanlar orman sınırı dışına çıkartıldı. Cumhurbaşkanı imzasıyla orman dışına çıkarılan 912 bin 690 m²’lik alan Antalya, Balıkesir, İstanbul, İzmir, Kütahya, Manisa, Muğla, Mersin, Sivas, Trabzon ve Yozgat’ta bulunuyor. Arazilerin ormanlık alan dışına çıkarılmasına gerekçe olarak ise 6831 sayılı Orman Kanunu’nun ek 16’ncı (Orman dışına çıkarılacak yerler hakkında düzenlemeyi içeren madde) maddesi gösterildi.

Kararda orman dışına çıkartılan alanların iki katından az olmamak üzere devletin hüküm ve tasarrufu altında veya Hazinesin özel mülkiyetinde bulunan taşınmazlardan Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (Milli Emlak Müdürlüğü) tarafından Orman Genel Müdürlüğüne orman tesis edilmek üzere tahsisinin yapıldığı ifade edildi.

Ormansızlaşma ve eko-kırım sorununun çözümü için alınması gereken önlemler ve öneriler ayrıntılı bir şekilde ele alınmalıdır. Orman tahsislerinin gözden geçirilmesi ve ormansızlaşmaya neden olan faktörlerin ortadan kaldırılması amacıyla Bakanlığınızın ivedilikle harekete geçmesi gerekmektedir.

Bu bağlamda;

1. Türkiye Ormancılığı 2022 raporuna göre, resmi verilere dayanarak açıklanan orman artışının gerçekte azaldığı ve nitelik kaybına uğradığı belirtiliyor. Bakanlık, son beş yılda orman artışındaki yıllık ortalama değişim oranını açıklayabilir mi?
2. Enerji ve madencilik sektörlerine tahsis edilen orman alanlarındaki artış, ormansızlaşma sorununu derinleştirmektedir. Bakanlık, 2002 yılı itibarıyla bu sektörlerle tahsis edilen toplam orman alanı miktarını ve bu alanların ne kadarının yeni ormanlardan oluştuğunu belirtebilir mi?
3. Anayasa'ya aykırı olarak orman sınırları dışına çıkarılan alanların sayısı ve büyüklüğü nedir? Bu çıkarılmış alanların toplam orman alanına oranını ve bu oranın son 20 yıl içindeki değişimini paylaşabilir misiniz?
4. Ağaçlandırma projelerinin gerçek orman artışına ne kadar katkı sağladığı konusunda ciddi endişeler bulunmaktadır. Bakanlık, AKP öncesi ve AKP dönemindeki ağaçlandırma miktarlarını karşılaştırarak, her iki dönemdeki ağaçlandırmanın toplam orman alanındaki payını açıklayabilir mi?
5. Korunan alanlardaki sorunlar raporda detaylı bir şekilde açıklanmıştır. Bakanlık olarak korunan alanlardaki toplam orman miktarını ve bu alanların doğal yaşama katkısını değerlendirebilir misiniz?
6. Orman Genel Müdürlüğü'nün personel yetersizliği ve siyasi baskılara maruz kalması, ormansızlaşma sorununu çözmekte etkisiz kılıyor. Bakanlık, 2016-2020 yılları arasında Orman Genel Müdürlüğü'ne yapılan atama sayısını ve bu atamalarda liyakatin dikkate alınıp alınmadığını paylaşabilir misiniz?
7. Orman yangınlarındaki temel nedenin yanlış ormancılık politikaları olduğu belirtilmiş. Bakanlık, son beş yılda verilen izinlerle ormanların parçalanma oranını ve bu parçalanmanın yangın riskine etkisini açıklayabilir misiniz?

8. Ekonomik kriz ve bütçe kısıtlamalarının orman yangınlarıyla mücadeleyi nasıl etkilediği konusunda bir değerlendirmeniz var mı? Bakanlık, 2016'dan 2020'ye kadar orman yangınlarına ayrılan bütçenin yıllık değişim oranlarını paylaşabilir mi?
9. Orman sınırı dışına çıkarılan alanlar için belirlenen gerekçelerin çevre ve ormanlar açısından potansiyel risklerini değerlendirmek adına hangi bilimsel kriterleri kullanıyorsunuz?
10. Ormansızlaşma ve eko-kırım sorununun çözümü için vatandaşların da katılımına yönelik bir stratejiniz var mı? Bakanlık, ormansızlaşma konusunda halkı bilinçlendirmek için hangi iletişim ve eğitim stratejilerini kullanmayı planlamaktadır?
11. Bakanlık olarak ormansızlaşma ve yangın riskine karşı önleyici politika ve projeler konusundaki gelecek planlarınızı paylaşabilir misiniz?
12. Resmî Gazete'de yer alan orman sınırı dışına çıkarılan 912 bin 690 m²'lik alanın, 6831 sayılı Orman Kanunu'nun ek 16. maddesi kapsamında kararın ardında yatan nedenler ve bu kararın çevresel etkileri hakkında detaylı bir açıklama yapabilir misiniz? Bu tür kararların ormansızlaşma ve ekosistem üzerindeki olası negatif etkilerini nasıl değerlendiriyorsunuz?